lh=k|sf=b=g=# $*÷@)&#÷)&$
lh=x=b=g=# @÷@)&$÷)&%
;fKtflxs

hglgu/fgL

व्यवसायीक पत्रकारीता लोकतन्त्रको आधार,
समृद्ध र विकासको साझेदार

Jananigrani Weekly

वर्ष ८, अंक ५० जेठ १८ गते आइतबार २०८२, 1 June Sunday 2025 नेपाल सम्वत ११४५, पृष्ठ ६ मूल्य रु. ८।–

बसाइँसराइले रित्तिँदै जैमिनीको 'भण्डारा गाउँ'

अर्जुन कार्की
बागलुङ

'बोल्ने कोही छैन गाउँमा बोल्ने कोही छैन, पाहुना आउँदा घरको ढोका खोल्ने कोही छैन' यी पङ्ति गायक शिशिर योगीको 'बोल्ने कोही छैन' बोलको गीतको हो।

अहिले उक्त गीतको शब्दजस्तै बनेको छ बागलुङको जैमिनी नगरपालिका वडा १ को 'भण्डारा गाउँ'। गाउँका अधिकांश घरको ढोकामा ठुल्ठुला ताल्चा लगाइएको छ। आधुनिक चुना, गेरु र रङ्गले रङ्गिएका घरहरू स्याहार सम्भारको अभावमा रङ्गहीन बन्दैगएको छ। वरिपरि सफा भइरहने घरहरूमा अहिले झार उम्रेको छ। घरको आँगन गौचरनको रूपमा परिणत हुँदै गएको छ। घर वरपर झाडी मौलाउँदै गएको छ। तीन–चार वर्षअघि तामझामले भरिपूर्ण भण्डारा गाउँ अहिले सुनसान छ।

मानवरहित सिङ्गो बस्ती अनकन्टार बन्ने अवस्थामा पुगेको छ। केही वर्ष पहिले ७६ घरपरिवार रहेको भण्डारामा अहिले १२ घरपरिवारमा सीमित भएको जैमिनी नगरपालिका-१ का वडाध्यक्ष विष्णुप्रसाद आचार्यले बताउनुभयो।

स्थानीय ८५ वर्षीय दुर्गादत्त पाध्याले गाउँबाट सबै सहर पसेपछि सुनसान बन्दैगएको बताउनुभयो। 'बसाइँसराइले गाउँ रित्तिँदै गएको छ' पाध्याले भन्नुभयो, 'गाउँका सबै सहर पसेपछि अहिले सुनसान भएको छ।' पहिले गाउँमा केही काम पर्दा सबै गाउँले जम्मा भएर सहयोग गर्ने गरेकोमा अहिले कोही आउँदा बोल्ने समेत मान्छे नपाइने अवस्था आएको उहाँको भनाइ छ।

बसाइँसराइको कारण अहिले गाउँघरमा बस्नेहरूलाई जिउँदाको जन्ती र मर्दाको मलामी पाउनसमेत कठिन हुनेगरेको छ। युवाहरु वैदेशिक रोजगारीले विदेश गएपछि उहाँहरूको परिवार बालबच्चालाई सहरमा पढाउने उद्देश्यले सहर पस्दा अहिले बसाइसराइको क्रम बढ्दो रहेको स्थानीय पाध्याको बुझाइ छ।

'युवाहरू रोजगारीका लागि युरोप लगायतका देशमा जानेक्रम बढेको र राम्रो कमाइपछि सहरमै घर जग्गा किनेर बस्ने गरेका कारण गाउँ रित्तिँदै गएको छ। गाउँमा केही बस्न मान्दैनन्' पाध्याले भन्नुभयो, 'कोही मधेश पसे, कोही ठुला सहरमा।'

भण्डारा गाउँका बासिन्दाहरू अहिले काठमाडौं, चितवन, बुटवल, पोखरा, बागलुङ बजारलगायतका क्षेत्रमा

.... बाँकी ५ पेजमा

दोस्रो आदर्श कपः समुह चरणका खेल सकिए

जननिगरानी संवाददाता
बागलुङ

बागलुङमा जारी दोस्रो संस्करणको एसइइ स्तरीय आदर्श कप छात्र⁄छात्रा फुटबल प्रतियोगितामा समुह चरणका खेल सकिएका छन्।

प्रतियोगिताको तेस्रो दिन शनिबार चार खेल सम्पन्न भएसँगै छात्र तर्फ समुह चरणका खेल सम्पन्न भए। शनिबार न्यू एभरेष्ट एकेडेमी 'ए', प्रिसियस एकेडेमी, सनराइज बोर्डिङ स्कुल र गुराँस विद्या सदनले जित निकाल्दै क्वाटरफाइनलमा प्रवेश गरेका छन्।

तेस्रो दिनको पहिलो खेलमा न्यु एभरेष्टले सिद्धार्थ शिक्षा सदनलाई ट्राइबेकरमा ३-२ ले पराजित गर्यो। न्यु एभरेष्टको जितमा पेनाल्टी सुटआउटमा सुसन बोहरा, सक्षम बोहरा र नवीन काफ्लेले गोल गर्दा निकेश श्रेष्ठको प्रहार सिद्धार्थका गोलरक्षकले बचाउ गरे। सिद्धार्थका सचिन खत्री, एलेक्स थापा र प्रविन थापा गोल गर्न चुक्दा अमृत कार्की र रिजनले मात्र गोल गर्न सफल भए।

यस्तै दोस्रो खेलमा प्रिसियसले आयोजक आदर्श विद्यामन्दिर 'सेतो'लाई १-० गोलअन्तरले पराजित गर्यो। दोस्रो हाफको दोस्रो मिनेटमा प्रसिद्ध रिजालले गरेको गोल नै प्रिसियसको जितमा निर्णायक बन्यो।

यस्तै तेस्रो खेलमा विद्यामन्दिर माध्यमिक विद्यालयलाई सनराइज बोर्डिङ स्कुलले ०-१ गोलअन्तरले पराजित गर्यो। खेलको २५ औं मिनेटमा प्राप्त फ्रिकिकमा सनराइजका निर्मल केसीले गरेको गोल जितमा निर्णायक बन्यो।

शनिबार भएको चौथो खेलमा गुराँस विद्या सदनले होली चाइल्ड बोर्डिङमाथि फराकिलो जित निकाल्यो। एकतर्फी खेलमा गुराँसका सिर्जन शर्माले ह्याट्रिकसहित चार गोल गर्दा निलभ खड्काले दुई र आशिष तामाङले एक गोलको योगदान गरे। पहिलो हाफको छैठौं मिनेटमा गोल गर्दै खाता खोलेका सिर्जनले पहिलो हाफको २६ औं र दोस्रो हाफको १५ औं मिनेटमा गोल गर्दै प्रतियोगितामा पहिलो ह्याट्रिक गरे। दोस्रो हाफको २४ औं मिनेटमा सिर्जनले व्यक्तिगत चौथो गोल गरे। निलभले पहिलो हाफको १४ औं मिनेट

.... बाँकी ५ पेजमा

विकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम राखौं। स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सम्मान गरौं।

k[jL ;a}sf] ;fem3/ xf]. k[jLdf /x]sf nfvf}+hLjhGt'dWo]xfdL dflg; Ps xf}+. xfdLn] xfdf] ;ljwf, ;V ;osn, cfgGb / efljljnf;sf] nflu af6f] 3f6f] kh kh];f, gx/ sh'f] ejg, ljB't uk[, ;?ª, ;8s, cf}Bf]us lfq tyf xjfO d}bfg h:tf ljsf;sf k'jf{wf/ agfO /x]sf 5f}+ oL k'jf{wf/ agfpb} k|s[ts cj:yfdf vnn\kb}5 g}. jftfj/0fLo cWoog lagf agfPsf ljsf;sf k'jf{wf/sf sf/0f k|o}s jif{7'hf]wghgsf] Iflt;d] xg]u/]sf]5 . jftfj/0fLo cWoogn] cfof]hgfn]kfg{gsf/fTds c;/nf0{Gog ug{ a}lNks pkfosf]vf]hL u/L ;'emfpg] / ;sf/fTds k|efjnf0{a9fpg] sfo{ub{5 . To;}n] ljsf;sf k'jf{wf/ lgdf{0f ;DaGwL lgsfox?n]ljsf;sf cfof]hgfx?sf]sfof{jog ug{k'{jftfj/0f ;+/If0f Pj / jftfj/0f ;+/If0f lgodfjnLdf ePsf Joj:yf cg';/0f u/L jftfj/0fLo cWoog u/]/ dfq cfof]hgf jf sfo{qmd :jLs[t u/L lgdf{0fsf]sfo{cuf8L a9fpg xf] ;DalGwt ;a}df dGqfno xflb{s clkn ub{5 .

अनुरोधक
गण्डकी प्रदेश सरकार

नियमित रुपमा स्वास्थ्य जाँच गरौं

lgoldt :jf:Yo k/LIf0f lsg <
– k|0f3fts /f]ux?sf]k|/lDes cj:yfdf g}klxrfg ug{
– klxrfg ePsf /f]usf] ;dodf g}/f]syfd tyf pkrf/ ug{
– ;Defljt /f]usf] k'jf{g'dfg u/L aRg / arfpg
– bL3{/f]uaf6 aRg,
– pkrf/ vr{sd ug{
To;}n]
– :jf:Yo k/LIf0f :jf:Yodf ul/g]nufgL xf]
– cfk'mn'hf0{kfos kg[:jf:Yo ;+yfdf u0{lgoldt ?kdf k/LIf0f u/fcf}+
– :jf:Yo / lg/f]uL agf}+

gk|fn ;/sf/
lj1fkg af]8{

uxjhL ;~rf/ ;xsf/L ;+yf lnld6]8åf/f ;+flnt hglgu/fgL ;fKtflxs klqsf

;Dkfbs chg sfsL{
;+yfks ;Dkfbs gjLg lzlz/ lj:s:
cltly ;Dkfbs lbn lz/Lif
cWolfM lvdaxfb'/ sfsL{
kbd'v ;+fbbftfM ltn sbdf/L s];L=
kaGws kl;fb yfkf
sfof{noM sf7]vf]hf ufpkflnsf–@, eLdfkf]v/f
;Dks{sfof{noM afun'a gu/kflnsf–@, afun'a
kmf]g gDa/M)^*–%@@)@$, (*%&^@)#)), (*%&^@%(%)
Od]nM Jananigrani.bgl@gmail.com
dbfOfM gdbgf 5fkfvfgf,
afun'a gu/kflnsf–#, afun'a

- - सम्पादकीय - -

बसाइँसराइः अवसर की बाध्यता

gkfndf a;fO{/f0sf uDeL/ kl/0ffd bl]vg yfn]sf 5g\. a;fO{/f0sf] nx/ rNbf ufpF/ g}l/lQ{ hfg yfn]sf 5g\. ufpdf eGbf ;x/df :jf:Yo / lzIff u0f:t/Lo xg]ePsfn] ;x/tkm{ a;fO{/f0 xg] u/]sf] 5 . clxn] ufpF 3/df tfNrf nufOPsf 5g\ eg] sltko 3/ hLOf{ cj:yfdf 5g\. dfgj plåsf;nf0{ xg]{ xf]eg]pm ofofj/ kf0fL xf]. ;ljwf / ;xhtfsf nflu dflg;n]k'fgf 5f8g]/ gofF a:tL a;fpg]qmd c:jefljs xf]g . a;fO{/f0 Toltv] c:jefljs xG5 hltv] st}dfgj eL8 t st} a:tL l/Q}xG5g\. kf]o]s jif{ xhf/f}+dflg;x¿ ufpF5f8]/ zx/, / zx/af6 bz aflx/ hfg aWo e0/x]sf 5g\. gkfndf kxf8af6 t/fO{dw]; jf ;x/lt/ a;fO{/f0 ug{ :yflkt kj[Q xf]. ck]ffs[t ¿kdf ;x/L jf t/fO{lf]qdf pknAw ;]f, ;ljwf / hldgsf] pj{f pTkfbsTjh:tf cfsif{f tTj -kh ^ofS6/_n]oL lf]qdf a;fO{/f0sf] rfk a9L 5 . cflys{– ;fdflhs sf/0fafx]s ljutsf] ;z:q åGån]klg dflg; yftynf] 5f8]/ cGoq uPsf 5g\. ljljw sf/0fn]c:jefljs ¿kdf a:tL l/lQF cfufdL ljsf;sf kxn kefljt xg]b]vPsf]5 .

ufdL0f lf]qx¿df lzIffsf]cefj, :jf:Yo ;]fsf]kxF gxg', /f]huf/Lsf]cj;/ gxg' / k'jf{wf/sf]Gog'tfn]ubf{o'jfx¿ zx/ k:g aWo 5g\. zx/df klg rfx]sf] h:tf] hLjg gkfP/ w/]}o'jf lj]bzPsf 5g\. kmn:j¿k ufpF¿ a9f–a9L, vfnL 3/ / afFmf] hdLgn] el/Psf 5g\. a;fO{/f0sf] ;sf/fTds kIf x]f{o;n]sxL kl/jf/nf0{cflys{ pGgltdf d2t u/]sf]5 . t/, gsf/fTds kIf uDeL/ 5 . a;fO{/f0sf] sf/0f ;f+s[ts h/f sdhf] xF}hfg', s[if kOffnL w/f;foL xg', / :yfgLo :t/df hgzlQmsf] sdL xg'gs/fTds kIf xf].

a;fO{/f0 /f$gsf] nflu ;+Bo ;/sf/, kbz ;/sf/, :yfgLo tx / ;dbfo ldn]/ bL3{sfnLg of]hgf agfpg]cfjZos 5 . ufdL0f lf]qdf lzIff, :jf:Yo, k'jf{wf/ / /f]huf/Lsf ;Defjgfx¿ l;hg{f ug{ ;s] dfq a;fO{/f0 aWotf xf]g, ljsNk aGg ;S5 .

afun'a sf !) :yfgLo txsf kbd'v / pkkbd'vx?sf] kmf]g gDa/

gu/kflnsfx?

afun'a gu/kflnsf
kbd'v a;Gtsdf/ >]7
(*%&^@))^^
pkkbd'v /fh' v8\sf
(*%&^))))!
hdgL gu/kflnsf
kbd'v g/ axfb'/ kg
-(*^#)$!#%%_
pkkbd'v xl/x/ zdf{
-(*%!!%&((!_
uNsf] gu/kflnsf
kbd'v e/t u}]
-(*%&^$)&%!_
pkkbd'v kmdnfn lgp/]
-(*%&^$)&%@_
9f]kf6g gu/kflnsf
kbd'v b] sdf/ gkfnL
-(*%^)@^##)_
pkkbd'v wg axfb'/ sfot
-(*$#%!@&%*_

ufpkflnsfx?

sf7]vf]hf ufpkflnsf
cWolf /fh'yfkf
-(*%&^&!))!_
pkfWolf t]h axfb'/ yfkf
-(*%!!(^$()_
tf/fvf]hf ufpkflnsf
cWolf wg axfb'/ la:s
-(*%&^^^!!@^_
pkfWolf led axfb'/ /f]sf
-(*%&^^^!!@&_
a/]ª ufpkflnsf
cWolf s[0f kl;fb zdf{
-(*%&^@@%%!_
pkfWolf lblnk sdf/ kg
-(*%!!&)$%*_
al8uf8 ufpkflnsf
cWolf u08sL yfkf clwsf/L
-(*%&^^^)((_
pkfWolf led ;]g jg
-(*%&^^^!))_
lg;Lvf]hf ufpkflnsf
cWolf ;b{axfb'/ 3lt{
-(*$^*#!!!!_
pkfWolf kd axfb'/ 3lt{u/
-(*%&^@*#!!_
tdfgvf]hf ufpkflnsf
cWolf hf]snfn a9f
-(*%&^@!@!(_
pkfWolf lx/f sdf/L 5GTofn
-(*^&^$#&((_

स्थानीय अदालतको अवधारणाः संघीयता सुदृढ बनाउने संवैधानिक बाटो

“ स्थानीय तहमा अदालतको स्थापना संघीयताको पूर्ण कार्यान्वयनतर्फको यात्रा हो, जसले कानूनी अधिकारको उपभोगलाई स्थानीय जनताको वास्तविक पहुँचभित्र ल्याउनेछ र समावेशी शासन व्यवस्थाको अभ्यासलाई सुदृढ बनाउनेछ ।

उद्धवप्रसाद अधिकारी

भूमिका

संविधानले स्थानीय तहलाई स्थानीय अदालत स्थापना गर्ने अधिकार स्पष्ट रूपमा प्रदान गरेको छ । हालको वर्तमान संरचना, तयारी र कार्यान्वयनको अवस्था हेर्दा यस विषयको उठान अलि छिटो भयो भन्ने भन्न पनि सकिन्छ । अहिलेको अवस्थामा न्यायिक समितिको प्रभावकारी र कानूनसम्मत कार्यसम्पादन, कानूनी पूर्वाधारको अभाव, मानव संसाधनको अभाव र न्याय सम्पादन प्रक्रियामा एकरूपताको सुनिश्चितता नहुनु जस्ता चुनौती कायमै छन् । त्यस्ता चुनौतीपूर्ण संरचनाका बीच स्थानीय अदालत स्थापनाको प्रश्न उठाउनु केही हदसम्म समयअगावैको छलाङ्ग जस्तो लाग्नसक्छ, तर अर्कोतर्फ संविधानमा दिइएको स्पष्ट अधिकारलाई व्यवहारमा रूपान्तरण गर्न प्रारम्भिक बहस र सम्भाव्य संरचनाको तयारी सुरु गर्न पनि ढिला भइसकेको छ । यस्ता बहसले स्थानीय तहमा न्याय प्रणालीको दीर्घकालीन सुधारको दिशामा रणनीतिक सोच तयार गर्न र संघीयताको न्यायिक आयामलाई सुदृढ बनाउन मद्दत गर्नेछ ।

नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थामा तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरिएको छ । राज्यका सबै तहमा शासन, सेवा प्रवाह र न्याय सुनिश्चित गर्ने आधारभूत संरचना विकास गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । नेपालको संविधान २०७२ ले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच स्पष्ट अधिकार बाँडफाँट गर्दै सबै तहलाई आआफ्नो क्षेत्रभित्र नीति निर्माण, कार्यान्वयन, सेवा प्रवाह र नागरिकका हक अधिकारको संरक्षणको जिम्मेवारी दिएको छ । यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहको न्यायसम्बन्धी अधिकार सुनिश्चित गर्दै संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय अदालत स्थापनाको व्यवस्था गरिएको छ ।

यस व्यवस्थाको मूल मर्म नागरिकलाई न्यायमा सहज, सुलभ र समयमै पहुँच सुनिश्चित गर्नु हो । नेपालमा भूगोल, पहुँच र स्रोतका हिसाबले न्यायमा पहुँच अझै पनि सीमित नै छ । विशेषगरी दुर्गम, विकट र गरिबीको रेखामुनि रहेको समुदायका लागि जिल्ला अदालत वा उच्च अदालतमा पुगेर न्याय खोज्न असहज, खर्चिलो र जटिल भएको यथार्थ रहेको छ । यस्तो अवस्थामा स्थानीय तहमा आफ्नै अदालतको व्यवस्था हुनु भनेको नागरिकले नजिकको सरकारबाट औपचारिक न्याय प्राप्त गर्नु हो । तर व्यवहारमा हेर्दा संविधान कार्यान्वयन भएको झण्डै एक दशक पुग्न लाग्दासमेत स्थानीय तहमा स्थानीय अदालतको संरचना निर्माण भएको छैन । हाल न्यायिक समितिलाई विवाद समाधानको एक वैकल्पिक संयन्त्रको रूपमा प्रयोग गरिएको छ, तर स्थानीय न्यायिक समितिले विवाद समाधानका लागि अधिकतम प्रयास गरे पनि संवैधानिक दृष्टिले पूर्ण न्यायिक संरचना नभएको प्रस्ट देखिन्छ । स्थानीय अदालत भने पूर्ण रूपमा स्वतन्त्र, कानूनी, संरचनागत र प्रक्रियागत आधारमा काम गर्ने संवैधानिक संस्था हुनुपर्दछ ।

स्थानीय अदालतको स्थापनासँगै न्यायिक अधिकारको विकेन्द्रीकरण, स्थानीय तहमा संस्थागत सुशासनको अभ्यास, कानूनी चेतना विस्तार, स्थानीय कानूनको कार्यान्वयन र न्यायमा पहुँचको समावेशिता विस्तार हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । साथै यसले संघीयता अभ्यासमा न्याय प्रशासनलाई अझ सुदृढ बनाउन सहयोग पुग्नेछ ।

यस अवधारणाको व्यवहारिक कार्यान्वयनमा विभिन्न कानूनी अस्पष्टता, संरचनागत चुनौती, साधनस्रोतको अभाव र राजनीतिक इच्छाशक्तिको कमीलगायतका विविध प्रश्नहरू उठिरहेका छन् । यिनै आधारमा यो लेखले स्थानीय अदालतको सान्दर्भिकता, संवैधानिक र कानूनी व्यवस्था, व्यवहारिक अवस्था, अवसरका क्षेत्रहरू, चुनौती र सम्भावनाबारे विश्लेषण गर्न प्रयास गरिएको छ ।

स्थानीय अदालतको कानूनी सन्दर्भ

स्थानीय अदालत स्थापनाको सन्दर्भमा नेपालको संविधानले स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ । संविधानको धारा २१७ मा स्थानीय तहमा न्यायिक समिति गठनको प्रावधान छ, जसले सामान्य प्रकृतिका विवादहरूको समाधान गर्ने जिम्मेवारी पाएको छ । यद्यपि सो समिति न्यायालयको अभ्यास गर्ने एक वैकल्पिक विवाद समाधान संयन्त्रका रूपमा रहेको छ । संविधानको अनुसूची ८ मा भने स्थानीय तहको एकल अधिकारको रूपमा ‘स्थानीय अदालत’ स्थापना गर्नसक्ने स्पष्ट संवैधानिक व्यवस्था गरिएको छ । यस्तै न्याय प्रशासनसम्बन्धी विषयमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय आवश्यक पर्दछ, जसले स्थानीय अदालत स्थापनाका लागि अन्तरसरकारी समन्वयको आवश्यकतालाई पनि औंल्याउँछ ।

संविधानले स्थानीय अदालतको अधिकार दिएको भए पनि यसलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कानूनी आधार अझै निर्माण भएको छैन । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा न्यायिक समितिको कार्य प्रक्रियाको विस्तृत व्यवस्था गरिएको छ, तर स्थानीय अदालतसम्बन्धी कुनै पनि व्यवस्था उल्लेख गरिएको छैन । यसले संविधान र ऐनबीचको अन्तरविरोध प्रस्ट पार्दछ, जसका कारण स्थानीय तहहरूले संविधानमा भएको अधिकार प्रयोग गर्न सकिरहेका

.... बाँकी ५ पेजमा

- - साप्ताहिक राशिफल - -

d]if gofF sfo{sf] kl/De ug{ ;lsPnf . bfDkTo hLjg ;dw'/ xg]5 . oj{fju{¿nfO{ sl/o/nfO{ nP/ lrGtf /xg]5 .
a[if kd ;DaGw ;dw'/ xg]5 . sfo{If]qdf c?sf] ljZjf;df sfo{ g5f8g'xf]; \ ;ftfsf]dWodf ljQLo jf ;xsf/L ;+yfaf6 nfe ldNnf .
ldyg Jofkf/ Joj;fodf cfkmGtx¿af6 ;fy h:tf] ;xof]u gldNnf . ;Gtfgsf] :jf:Yo / kl/tnfO{ nP/ lrGtf /xg]5 .
ss{ /fo kl/t/fwTds lfdtf a9fpgsf]nflu kf]i6s ef]hgsf] ;]g ug{f] \ cfkmGtx?df jflj jfbsf];Defjgf blvPsf]5 .
l;+x sfo{f]qdf kl/l:ylt ;F ;Demf}tf ug{f] \. cf6{sf] sfo{;dodf ;Dkfbg xgfn]dg kl;Gg /xg]5 .
sGof sfg'gL dfldnfx¿df kIf dha't xfn]f . pBdL Jofkf/df zqx¿ ;lqmo /xg]5g\ cfkmGbf ;fgfx¿sf];fy / ;xof]u ldNg]5 .
tnf ljbz tfSgx¿ ljBfyL{x¿nfO{gofF cj;/ ldNg]5 . ;ftfsf]dWodf sfo{f]qdf nugzLntfsf]plrt Ogfd ldNg]5 .
jl[rs ux ;DaGwL sfo{ubf{xftxltof/sf]pkof]u ;fjwfgLk'j{s ug{f]\ .clkp ;dfrf/n]dg lvGg /xg]5 .
wg' gofF g]s/Ldf ;kmntf ldNg]5 . ;ftfsf]dWodf ;l~rt wgdf j[4 xg]5 eg]cfocfhg{sf gofF ;[tx¿ a9g]5g\
ds/ gofF pBdL Jofkf/ kl/De ug{;do /x]sf]5 . sfo{f]qdf of]Uotfsf plrt dNofªsg xg]5 .
sDe ljBfyL{jux¿ k7gkf7gdf cfn:o ug{]lv aRgxf]nf . ;ftfsf] dWodf oj'fju{nfO{pRr lzIffdf gofF cj;/ ldNg]5 .
dLg hLjg;fyLsf]:jf:YonfO{nP/ lrGtf /xg]5 . ;ftfsf]dWodf c?sf] nflu al4 / >d vr{ug{\nf{

–Hof]k= gf/fo0fk;fb bhfn ;[tL xfdf]kfqf]

काठेखोला गतिविधि

काठेखोला पूर्ण खोप सुनिश्चितता पालिका घोषणा

खिम बहादुर कार्की
बागलुङ

बागलुङ, काठेखोला गाउँपालिका पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना पालिका घोषणा भएको छ। गाउँपालिकामा खोप लगाउनुपर्ने सबै बालबालिकाले खोप लगाएपछि सोमबार पूर्ण खोप सुनिश्चितता घोषणा गरिएको काठेखोला गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख सोमराज पाण्डेयले बताउनुभयो। पालिका स्तरीय खोप समन्वय समितिले शुन्यदेखि १५ महिना उमेर समुहका २ सय २७ जना बालबालिका र १६ महिना देखि २३ महिना उमेर समुहका २ सय ७ बालबालिकाले पूर्ण खोप लगाएसँगै काठेखोला गाउँपालिका पूर्णखोप सुनिश्चितता एवं दिगोपना घोषणा भएको हो।

समितिले चालु आर्थिक वर्षमा खोजपडताल कार्यक्रम संचालन गरेर खोपको मात्रा पुरा नगरेका २ बालबालिकालाई खोपको दायरामा ल्याएको थियो। बैशाख महिनामा गाउँपाकिका ८ वटै वडालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितता घोषणा गरिएपछि सोमबार पालिका घोषणा गरिएको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख पाण्डेयले बताउनुभयो। गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाले प्रत्येक वर्षको माघ, फागुन र चैत महिनामा पालिकाले आफ्नो पालिकाभित्र खोप लगाउन छुटेका बालबालिकाहरूको खोजी कार्य गर्ने र कोहि छुटेको भए खोप लगाईदिने गरेको उहाँले भनाई छ।

जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुखको अध्यक्षमा बनेको जिल्ला खोप समन्वय समितिले पालिकाहरूलाई पूर्ण खोप सुनिश्चित एवम् दिगोपन पालिका घोषणा गर्दै आएको छ। खोप समन्वय समितिले हरेक वर्ष पालिकाहरू भित्र १६ देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाहरूलाई १५ महिनाको उमेरभित्र पाउनुपर्ने सबै खाले खोप लगाए नलाएको अनुगमन गरेर पालिकाहरूलाई पूर्ण खोप सुनिश्चित पालिका घोषणा गर्ने गरिएको छ। समितिले सोमबार काठेखोलालाई पूर्ण खोप सुनिश्चित एवम् दिगोपन पालिकाको प्रमाणपत्र हस्तान्तरण गर्यो।

घोषणा कार्यक्रममा बोल्दै जिल्ला खोप समन्वय समितिका संयोजक एवम् जिल्ला समन्वय समिति बागलुङका प्रमुख अमर बहादुर थापाले खोप महत्वपूर्ण कुरा भएकोले सरकारले महत्व दिएर कार्यक्रम संचालन गरिरहेको बताउनुभयो। उहाँले हरेक वर्ष बालबालिकाले पाउनुपर्ने खोप पुरा भएमा दक्ष नागरिक उत्पादन गर्न सहज हुने सरकारले लक्ष्य राखेकोले सोहीअनुसार हरेक वर्ष सबै बालबालिकालाई आवस्यक खोप लगाएर पूर्ण खोप र दिगोपनाको घोषणा गर्दै आइएको बताउनुभयो।उहाँले पछिल्लो समय आयातित खाना खाँदा विरामी हुनेहरुको संख्या वृद्धि भएको बताउँदै स्थानीय खानालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने बताउनुभयो। 'बाहिरबाट ल्याएको खाना खाँदा विभिन्न रोग लाग्ने जोखिम बढेको छ। त्यसले गर्दा विरामी हुनेको संख्यामा पनि वृद्धि भएको छ,' उहाँले भन्नुभयो,'स्थानीयस्तरमा उत्पादन भएका खानालाई प्राथमिकत दिएर प्रयोग गर्नुपर्छ।'

कार्यक्रममा प्रदेश जनस्वास्थ्य कार्यालय बागलुङका निमित्त प्रमुख घनश्याम सापकोटा, काठेखोला गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापा र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत चुर्ण बहादुर कार्कीले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो। काठेखोला गाउँपालिकाका अध्यक्ष राजु थापाको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको कार्यक्रमको सामाजिक विकास समितिका संयोजक एवं काठेखोला गाउँपालिका वडा नं. १ का वडाअध्यक्ष खडक बहादुर थापाको स्वागत र स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख सोमराज पाण्डेयको संचालनमा सम्पन्न भएको थियो।

कृषकलाई मौरीको घार वितरण

सुजन रेग्मी
बागलुङ

बागलुङ, काठेखोला गाउँपालिका-८ लेखानीका कृषकलाई ज्ञानसहित गोला सहितको मौरीको घार वितरण गरिएको छ।

संघीय सरकारको ससर्त कार्यक्रम अनुसार नयाँ मौरी पकेट विकास कार्यक्रम अन्तरगत लेखानीका ४३ जना कृषकलाई मौरीपालनसम्बन्धी तालिमसँगै ५० प्रतिशत अनुदानमा गोलासहितको मौरीघार, मौरी छोप्ने झोला, मौरी घुम्टी वितरण गरिएको काठेखोला गाउँपालिकाका प्रवक्ता टिकासंगम विकले जानकारी दिनुभयो। उहाँले संघिय सरकारको १२ लाख ससर्त अनुदानमा ५० प्रतिशत अनुदान सहित ४३ थान मौरीका गोलासहितको घार वितरण गरिएको बताउनुभयो।

लेखानी मौरीपालन कृषकका लागि उपयुक्त रहेकोले कृषकहरुलाई तालिम सहित मौरीघार वितरण गरिएको गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापाले बताउनुभयो। उहाँले मौरीपालन सजिलो हुनुका साथै आम्दानीको स्रोत सुनिश्चित हुने भएका कृषकलाई यो व्यवसायमा आवद्ध गराउन पहल थालिएको बताउनुभयो।

उपाध्यक्ष थापाले लेखानी मौरीपालनको उपयुक्त सम्भावना रहेकोले कृषकलाई मौरीपालन व्यवसायमा आवद्ध गराउन खोजिएको बताउनुभयो। 'लेखानीमा मौरीपालनको लागि उपयुक्त सम्भावना देखिएको छ,' उहाँले भन्नुभयो,'यहाँका कृषकलाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यसहित मौरीपालन व्यवसायमा आवद्ध गराउन तालिमसहित मौरीका घार वितरण गरिएको हो।'

लेखानीका कृषक समुहमा आवद्ध रहेका कृषकहरुलाई मौरी घार वितरण गरिएको काठेखोला गाउँपालिका कृषि विकास शाखाका प्रमुख अग्नी कँडेलले जानकारी दिनुभयो। उहाँले समुहमा आवद्ध रहेका कृषकहरुलाई मौरी पालनसम्बन्धी तालिम दिएर गोलासहितको मौरीघार वितरण गरिएको बताउनुभयो। काठेखोला गाउँपालिकाले मह उत्पादनमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्यका साथ अन्य वडाका कृषकहरुलाई पनि मौरीघार वितरण गर्दै आएको छ।

मौरीपालन कार्यक्रमले कृषिमा लाग्न उत्साह पैदा गरेको स्थानीय कृषक टेक बहादुर थापाले बताउनुभयो। उहाँले गाउँपालिकाले व्यवसायिक कृषकको जीवनशैलीमा परिवर्तन ल्याई आर्थिक समृद्धि प्राप्त गर्न कार्यक्रम संचालन गरिरहेकोमा धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो।

गाउँपालिकाले लेखानीमा दुईचरणमा ६३ जना कृषकलाई मौरीपालन सम्बन्धी तालिम संचालन गरेको छ।

sf7]yf]hf ufpFkflnsfsf hgk|ltlglwx?sf] ;Dks{ gDa/

kflnsf cWoIf / pkfWoIf

cWoIfM /fh'yfkf
-(*%&^&!))!_
pkfWoIfM t]h axfb'/ yfkf
-(*%!!(^$()_

kbfl{ws/L cflws[t

r0f{axfb'/ sfsL{
-(*%&^@%!)!_

kjQmf

l6sf ;+ud la=s=
-(*%&^&&))(_

sfo{kflnsf ;b:o

bj{L yfkf du/
-(*$&&%#^&!_
eu'df bj{L kg
-(*$&^#!#@!_
k0fflof ;'gf/
-(*$&^%^()$_
;Gtnl lj=s=
-(*%&^&&)!!_
lutf bj{L lj=s=
-(*$&&*(%)%_

j8f cWoIfx?

j8f gDa/ !
cWoIfM v8s axfb'/ yfkf
-(*%&^@!*)!_

j8f gDa/ @
cWoIfM ljBfklt zdf{
-(*%&^@!!*@_

j8f gDa/ #
cWoIfM sh axfb'/ lj=s=
-(*%&^#&)$@_

j8f gDa/ $
cWoIfM nId0f k'g
-(*%&^#$@%#_

j8f gDa/ %
cWoIfM 1fdgfy s]8]h
-(*%&^#$^%@_

j8f gDa/ ^
cWoIfM a[k:ktL zdf{
-(*%&^@%^*^_

j8f gDa/ &
cWoIfM k]d axfb'/ lh=;L=
-(*%&^@)*$$_

j8f gDa/ *
cWoIfM k|dfgGb s]8]h
-(*%&^@)%^@_

रेशका बहिनी समूहलाई ४२ बाखा उपहार

बागलुङ - कृषि र पशुपालनमार्फत सामाजिक र आर्थिक सशक्तिकरणको अभियानमा जुटेका काठेखोला गाउँपालिका वडा नं. ७ रेशमा गठित मूल महिला समूहले बहिनी समूहलाई बाखा उपहार प्रदान गरेका छन्।

संघर्षशिल, शुभलक्ष्मी र उद्यमी स्वाभलम्बी महिला समूहमा आवद्ध सदस्यहरुले उपहार समूहमा आवद्ध संघर्षशिल, सयपत्री, सुसेली, लगनशिल, सुर्यमुखी र शुभलक्ष्मी महिला समूहमा आवद्ध सदस्यलाई बाखा उपहार प्रदान गरेका हुन्।

हेफर प्रोजेक्ट नेपाल र काठेखोला गाउँपालिकाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र बिवाईसी बागलुङको व्यवस्थापनमा सञ्चालित कृषि तथा पशुविकासमा आधारित साना किसान तथा युवा उद्यमशिलता विकास कार्यक्रमअन्तर्गत गठित मुल समूहका सदस्यहरुले उपहार समूहलाई ५० ओटा बाखा प्रदान गरेका हुन्। गतमंगलबार रेशको नुन्थलामा आयोजित एक कार्यक्रमका बीच महिला समूहलाई बाखा उपहार प्रदान गरिएको हो।

महिलाहरुलाई उत्पादनमा जोड्दै आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले परियोजनाअन्तर्गत गठित तीन मूल समूह (संघर्षशिल, शुभलक्ष्मी र उद्यमी स्वाभलम्बी महिला समूह)लाई वितरण गरिएका बाखाबाट उत्पादन भएका पाठापाठी उपहार समूहमा आवद्ध सदस्यहरुलाई

.... बाँकी ५ पेजमा

जीवनमा ऊर्जा थप्ने 'प्रिय सुफी'

k':ts ;ldIff

lvd nfld5fg]sfhL

"जिन्दगी सोचे जस्तो कसैको हुदैनँ, तर जिन्दगीमा सोच्नै छाड्नु चाहिँ कसैले हुन्न ।" यो वाक्यांश सुबिन भट्टराईको कृति प्रिय सुफीको हो । सुबिनको प्रिय सुफीसँगै कथाकी पात्र, समर लभ, साया, मनसुन तथा इजोरिया पाठकहरूको मन जित्न सफल भएका छन् ।

सुबिन प्रेमरसले भरीपूर्ण उपन्यास लेख्ने लेखकका रूपमा ख्याती कमाएका लेखक हुन् । प्रिय सुफीले भने उनलाई बहुआयामिक लेखकका रूपमा स्थापित गर्नमा खोजेको छ । सुबिनले प्रिय सुफीमा पनि प्रेमका रङहरू छताछुल्ल पारेका छन्, तर यो उपन्यासमा पहिल्यैका कृतिहरूमा जस्तो युवायुवती बीचको प्रेम मात्र छैन । यसमा दिदीबहिनी, बाबुछोरी, साथीसाथी बीचको प्रेमका बहुआयामिक पाटाहरूले उजागर गरेका छन् । यो पुस्तकमा सिर्फ मनोरञ्जन छैन । यसले पाठकमा सकारात्मक सोचको विकास गराउने, बाँच्ने उत्प्रेरणा दिने, जीवनमा आशाका किरणहरू थपिदिने तथा जीवन जिउनका लागी ऊर्जा दिने काम गर्छ । यस अर्थमा, जुन उदेश्य राखेर भट्टराईले यो उपन्यास लेखे त्यसमा उनी पूर्ण सफल भएका छन् ।

जीवनलाई सकारात्मक बाटोतर्फ उग्रसर गराउने, नयाँ ऊर्जा र उमङ्ग थप्ने यो उपन्यासको उदेश्य रहेको देखिन्छ । अझ आफ्नो जीवन नै समाप्त पार्न लागेका व्यक्तिले एकपटक यो उपन्यास अध्ययन गर्यो भने उसले आफ्नो धारणा नै बदल्ने छ । जीवनदेखि विरक्त लागेर, निराशा भएर, जीवनप्रतिको मोह नै भङ्ग भएर नैराश्यपूर्ण जीवन बाँचिरहेका व्यक्तिहरूका लागि यो उपन्यासले औषधीको काम गर्नसक्छ । झमक घिमिरेको 'जीवन काँडा कि फूल', जोन उडको 'माइक्रोसफ्टदेखि बाहुनडाँडासम्म', जगदीश घिमिरेको 'अन्तर्मनको यात्रा', कर्ण शाक्यको 'सोच' जस्तै यो पुस्तकलाई पनि त्यही वर्गमा राख्न सकिन्छ । जन्मजात या जीवनको कुनै कालखण्डमा बिरामी वा दुर्घटनामा परेर फरक जीवन बिताउन विवश भएका, शारीरिक रूपमा अशक्त भएका व्यक्तिहरूको सोचाइ र उनीहरूले भोग्नु परेको पीरव्यथालाई लेखकले जीवन्त रूपमा प्रस्तुत गरेका छन् ।

"जसका हात खुट्टाहरू धेरै चल्न सक्दैन, अक्सर उनीहरूकै मनमा धेरै कुराहरू चल्दारहेछन् ।" उपन्यासभित्रको यो एक वाक्यांशबाटै बुझ्न सकिन्छ, शारीरिक रूपमा असक्त भएका व्यक्तिहरूको सोचाइ कस्तो हुन्छ । उनीहरूलाई धेरै माया र प्रेमको आवश्यकता पर्दछ । उत्प्रेणा जगाउने र सकारात्मक सोचाइ आउने क्रियाकलापहरू गराइरहनु पर्छ । उनीहरूलाई कुनै काममा व्यस्त बनाइराख्नु पर्दछ । ताकि नैराश्यले मनमा डेरा जमाउन नपाओस् । धृणा, अपहेलना र तिरस्कारले हिनताबोध र नैरश्यता उत्पन्न हुने, डिप्रेसनको रोगी भई जीवनलीला नै समाप्त गर्नेसम्मको अवस्था उत्पन्न हुन सक्छ । यसरी लेखकले समाजमा भइरहेको वास्तविक यथार्थलाई उजागार गर्नुका साथै समाधानका उपाय पनि देखाएका छन् ।

आमा नभएको घरको अवस्था, दिदीबहिनी बीचको प्रेम र परिवारका सदस्यहरूको जीवन भोगाइलाई उपन्यासकारले निकै मार्मिक ढंगबाट प्रस्तुत गरेका छन् । मान्छेको जीवनमा आउने समवेदनाहरू; आँशु, हाँसो, रोदन, मायाप्रिती, तिरस्कार, धोका, पीडा, कुन्ठा, व्यथा, विरह, निरासा, प्रेरणा, अन्धविश्वास, आत्मविश्वास, उदासी, खुशी, वैरागी, निस्ठुरीपना, बलिदान, समर्पण आदि; सबैलाई निकै सावधानीपूर्वक उपन्यासकारले प्रस्तुत गरेका छन् ।

प्रिय सुफीमा सुबिनले प्रेमको दायरालाई फराकिलो बनाएका छन् । प्रेम पाउन मान्छेले के के गर्न सक्छ भन्ने थुप्रै उदाहरणहरू प्रस्तुत गरेका छन् । प्रेम प्राप्तिका लागि आफ्नो नानीदेखि लागेको बानीहरू समेत परिवर्तन गर्न सक्छ मान्छे । त्यही प्रेममा बिछोड हुँदा आफैँलाई सिध्याउनेसम्मको दुस्साहस गर्न सक्छ । लेखकले उपन्यासमा यो कुरा दर्शाएका छन् । मौलिक तथा बोलीचालीको भाषामा प्रयोग हुने शब्दहरूको प्रयोगले उपन्यास जीवन्त बनेको छ । पढ्दै गर्दा कताकता सामाजिक सन्जाल फेसबुक र टुइटरमा भेटिने स्टाटस र टुइट जस्ता वाक्यंशहरू भेटिरहन्छन् । टुइटर र फेसबुकमा सर्च गरेर हेर्दा धेरै स्टाटस र टुइटहरू ह्यासट्याग प्रिय सुफी गरी थुप्रै वाक्यांशहरू उपन्यासबाट सभार गरिएको पाइन्छ । हरेक जस्तो पेजमा जीवनलाई उत्प्रेरित गर्ने सुन्दर हरफ र आर्दश वाक्यांशहरू लेखिएको भेटिन्छ ।

जस्तैः

मनका बगैँचाहरू सुकेपछि रहरका पुतलीहरू पनि बसाइसर्दा रहेछन्, भाग्यमा ठूलो भ्वाङ परेपछि सपनाहरू पनि चुहिएरै सकिँदा रहेछन् ।

संसारमा कोही मान्छे गलत हुँदैन किनकि सत्यको परिभाषा हरेक मान्छेसित फरक हुन्छ ।

प्रेम पाएको मान्छेले प्रेम दर्साउन सक्छ, प्रेम नै नपाएको मान्छेले प्रेमको बद्लामा प्रेम नै कहाँ फर्काउँछ र !

मन यस्तो धागो हो जहाँ सपनाकै मालाहरू ज्यादा उनिन्छन् ।

अरुको जीवन बुझ्नमा समय खेर नफाल । तुलनाले मानिसलाई कहिल्यै खुशी दिन सक्दैन ।

प्रिय सुफीमा मानसिक अवस्थाहरूको बारेमा समेत चित्रण गरिएको छ । प्रेममा पर्दाको मानसिक अवस्था, प्रेममा धोका पाउँदाको मानसिक अवस्था र शारीरिक रूपले अशक्त हुँदाको मानसिक अवस्था । उपन्यासमा दुइटा फरक फरक घटनाहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ । जसलाई उपकथा पनि मान्न सकिन्छ । यद्यपि दुइटा कथाको उदेश्य भने एउटै रहेको छ – सकारात्मक सोच । प्रिय सुफीमा भाषाको प्रयोग साह्रै उत्कृष्ट रहेको छ । उपन्यासमै घोत्लिरहँदा कतै हाँसोको फोहरा छुट्छ भने कतै चालै नपाई परेली भिजिसकेको कुरा किताबको पनामा परेको आँशुले बताउँछ । अर्कोतिर भर्खर प्रेममा परेका जोडीहरू र क्याम्पस पढ्दै गरेका युवायुवतीहरूले प्रिय सुफीमा आफैँलाई पाउनेछन् । क्याम्पसको पढाइ सकेर बसेकाहरूले क्याम्पसमा बिताएका सुन्दर पलहरू याद गर्नेछन् । बाबु र छोरीको प्रेम तथा दिदीबहिनी बीच प्रेमलाई विभिन्न कोणबाट प्रस्तुत गरिएको छ । प्रेमको शुरुवात, अकुरण, प्रेममा रोमान्स, प्रेम प्राप्तिको चाहना, आकर्षण, प्रेममा परीक्षा, प्रेममा विछोड आदि कुरालाई निकै रोचक ढंगबाट उपन्यासमा समेटिएको छ ।

यो पुस्तकको सबैभन्दा मजबुत पक्ष भनेको सकारात्मक सोच र जीवनलाई नयाँ ऊर्जा प्रदान गर्न तथा उत्प्रेरित गराउन सक्ने लेखकीय कला नै हो । जुन उनले एक हाड तथा जोर्नीको रोगीका माध्यमबाट उसका जीवन भोगाइका परिदृश्यहरूमार्फत पाठक समक्ष प्रस्तुत गरेका छन् । लेखक स्वयंले यो उपन्यास एक सत्य घटनामा आधारित हो भनेका छन् । उपन्यासमा प्रयोग भएका मेडिकल टर्मिनोलोजीहरू ह्र्युमाटिक फेभर, सेरोनेगेटिभ स्पण्ड्याल आर्थोप्याथी, स्टेरोइड लगायत रोग, औषधीका नामहरू तथा सेवन गर्ने तौरतरिकाहरूको उल्लेख गरिएको हुँदा लेखकले हाड तथा जोर्नी विषशज्ञसँग परामर्श लिएको अनुमान गर्न सकिन्छ । कहिलेकाहीँ डाक्टरबाट रोगको गलत पहिचान हुँदा बिरामीले धेरै दुःख पाउँछ भन्ने कुरा पनि प्रिय सुफीमा देख्न सकिन्छ । यद्यपि लेखकको उदेश्य डाक्टरी पेशालाई नकरात्मक देखाउनु चाहिँ होइन भन्ने प्रस्ट देखिन्छ ।

अन्त्यमा, "प्रिय सुफी" पढेपछि जीवनलाई बुझ्न, जीवनमा ऊर्जा थप्न र दृष्टिकोणमा परिवर्तन गर्न मद्दत मिल्नुको साथै हामीले एकअर्काप्रति गर्ने गरेको व्यवहारमा पनि परिवर्तन गर्न सजक गराउनेछ । साहित्यपोष्टबाट साभार ।

अग्रजसँग 'उबेलाको पत्रकारिता' संवाद

बागलुङ - जिल्लाका अग्रज पत्रकारले सत्यतथ्यमा आधारित रहेर निर्भिक पत्रकारिता गर्न नयाँ पुस्तालाई आग्रह गर्नुभएको छ ।

नेपाल प्रेस युनियनको ३४ औं स्थापना दिवसको सन्दर्भ पारेर नेपाल प्रेस युनियन बागलुङले शुक्रबार बिहान बागलुङमा आयोजना गरेको अग्रजसंग संवाद शृङ्खला 'उबेलाको पत्रकारिता' विषयक कार्यक्रममा बोल्ने अग्रज पत्रकारहरुले समाजलाई सही मार्गमा हिँडाउनका लागि पत्रकारको मुख्य भूमिका हुने भएकाले तथ्यमा रहेर खोज अनुसन्धानमूलक पत्रकारिता गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

उहाँहरुले बागलुङमा पत्रकारिताको सुरुवात भएदेखिको अवस्था र आफुहरुको समयका पत्रकारिताका अनुभव सुनाउनुभयो । अग्रज पत्रकार विश्वनाथ रेग्मीले विद्यामन्दिर माविका तत्कालिन प्रधानाध्यापक देवीलाल श्रेष्ठले

आफुहरु विद्यामन्दिरमा माविमा ७ कक्षामा पढ्दा रेडियो बजाएर समाचार सुन्न लगाएको स्मरण गर्नुभयो । 'त्यो बेला मैले विद्यामन्दिरमा ७ कक्षामा पढ्दा देवीलाल श्रेष्ठ भन्ने हेडमास्टर हुनुहुन्थ्यो, सायद उहाँ गंगालालकै भाई हुनुहुन्छ जस्तो मलाई लाग्छ । त्यतिबेला उहाँले विद्यार्थीले समाचार सुन्नुपर्छ बुझ्नुपर्छ भनेर दिउँसो दुई बजे रेडियोमा समाचार लगाएर सुनाउनुहुन्थ्यो । हामीले त्यो बेलामा रेडियो नेपाल र गोरखापत्रको समाचारमा निर्भर हुन्थ्यौं । विमर्श लगायतका केही दैनिक पत्रिकाहरु आउँथे ।'

२०४० सालमा राष्ट्रिय समाचार समितिमा बागलुङबाट समाचारदातामा नियुक्ती लिएपछि आफ्नो पत्रकारिता सुरु भएको उहाँको भनाई थियो । 'त्यतिबेला हुन त म सरकारी जागिरे पनि थिएँ,' रेग्मीले भन्नुभयो,'त्यतिबेला तीन प्रकारको समाचारको रुपमा वर्गीकरण थियो । क वर्गको समाचारको १५ रुपैयाँ, ख बर्गको १० र ग वर्गको समाचारको ५ रुपैयाँ पारिश्रमिक पाउँथ्यौं ।' त्यो बेलामा आफुलाई वर्ष दुई वर्षमा पारिश्रमिक बुझ्न काठमाडौं जाने गरेको उहाँले सुनाउनुभयो । 'पहिलो तलब कति बुझे भन्ने ठ्याक्कै याद छैन,' उनी भन्छन्,'एक दुई वर्षमा तलब बुझेर आउँदा त्यसले एक दुई तोला सुन आउँथ्यो ।'

त्यतिबेलाको समयमा गाउँ-गाउँमा जाँदा हुलाक मार्फत समाचार पठाउने

.... बाँकी ६ पेजमा

:yfgLo

छैनन् ।

न्याय परिषद् ऐन, २०७३ ले न्यायिक नियुक्ति, बढुवा, अनुशासन, सेवा शर्त आदिका विषयहरूलाई संघीय संरचनाभित्र सीमित राखेको छ । यसले स्थानीय तहको न्याय प्रणाली विकास गर्नुपर्ने मागलाई सम्बोधन गर्दैन । साथै वर्तमान फौजदारी र देवानी कार्यविधि संहिताहरू पनि संघ र प्रदेश तहमा प्रयोग हुने हिसाबले बनाइएका हुँदा ती ऐनहरूको प्रत्यक्ष प्रयोग स्थानीय अदालतको सन्दर्भमा कठिन हुन्छ । यसैले स्थानीय अदालतको व्यवहारिक स्थापना र सञ्चालनका लागि छुट्टै कानूनी आधार, कार्यविधि र संरचना आवश्यक देखिन्छ ।

स्थानीय अदालतको सान्दर्भिकता

नेपालको भौगोलिक बनावट, संरचना र आर्थिक असमानताले गर्दा विशेष गरी ग्रामीण, दुर्गम वा सीमान्तकृत समुदायहरूका नागरिकहरूलाई जिल्ला अदालत वा अन्य उच्च न्यायिक निकायसम्म पुगेर न्याय प्राप्त गर्नु निकै कठिन र खर्चिलो भएको छ । यस्तो अवस्थामा स्थानीय तहमा नै अदालतको संरचना विकास हुँदा नागरिकहरूले समय, पैसा र स्रोतको बचत गर्दै छिटोछरितो, सुलभ र पहुँच योग्य रूपमा न्याय प्राप्त गर्न सक्नेछन् । यसले न्यायमा पहुँच भन्ने संवैधानिक हकलाई व्यवहारमै कार्यान्वयन गर्ने ठोस माध्यमको काम गर्नेछ ।

संघीय शासन प्रणालीको सार भनेको राज्यको शक्ति र स्रोतलाई केवल केन्द्रीय तहमा सीमित नराखी प्रदेश र स्थानीय तहसम्म समान रूपमा वितरण गर्नु हो । यसका तीन प्रमुख आधारस्तम्भ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकामध्ये व्यवस्थापिका र कार्यपालिकामा केही हदसम्म विकेन्द्रीकरण देखिए पनि न्यायिक पक्षमा न्यायिक समितिको अधिकारभन्दा बाहेक अझै पनि केन्द्रीकृत रूपमा नै सञ्चालन भइरहेको छ । स्थानीय तहमा अदालतको स्थापना संघीयताको पूर्ण कार्यान्वयनतर्फको यात्रा हो, जसले कानूनी अधिकारको उपभोगलाई स्थानीय जनताको वास्तविक पहुँचभित्र ल्याउनेछ र समावेशी शासन व्यवस्थाको अभ्यासलाई सुदृढ बनाउनेछ ।

न्यायिक समितिको तुलनामा स्थानीय अदालत पूर्ण रूपमा वैधानिक, संरचनागत र प्रक्रियामा आधारित न्यायिक निकाय हुनेछ, जसले न्याय प्रशासनमा तुलनात्मक रूपमा स्थायित्व, विश्वास, पारदर्शिता र विधिको शासनको अभ्यासलाई मजबुत पार्नेछ । यसले स्थानीय तहमा आफ्नै न्यायिक संरचना विकास गरेर नागरिकको न्यायिक अधिकारको सुनिश्चितता गर्न मद्दत पुऱ्याउनेछ ।

अवसरका क्षेत्रहरू

संविधानमा व्यवस्था भएको अधिकार प्रयोगमा सम्भावनाः संविधानले स्थानीय तहलाई स्थानीय अदालत स्थापनाको स्पष्ट अधिकार दिएको छ । स्थानीय तहहरूले यस अधिकारको प्रयोग गरी अदालतको अवधारणा व्यवहारमा उतार्न सकेमा संघीयताको मर्मअनुरूप संविधानको पूर्ण कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्नेछ । यसले स्थानीय तहलाई केवल सेवा प्रदायकको रूपमा मात्र नभई न्याय प्रशासनको हिस्सेदार समेत बनाउनेछ ।

स्थानिक सन्दर्भमा न्याय प्रवाहको सुअवसरः नेपाल विविध सामाजिक, सांस्कृतिक र भाषिक संरचनायुक्त देश हो । प्रत्येक स्थानीय तहमा फरक परम्परा, आचारसंहिता, सामाजिक व्यवहार र विवाद समाधानका रैथाने विधिहरू हुन्छन् । स्थानीय अदालतहरूले स्थानअनुसारको संवेदनशीलता र सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी न्याय दिनसक्ने भएकाले त्यसले अधिक न्यायोचित र व्यवहारिक समाधान सुनिश्चित गर्नसक्छ ।

स्थानीय तहमा न्यायिक क्षमता विकासको आधारः अदालत स्थापनासँगै स्थानीय तहमा कानूनी पेशा अभ्यास गर्ने अवसरहरू वृद्धि हुनेछन् । यसले स्थानीय तहमा कानूनविद्, परामर्शदाता, सल्लाहकार आदि पेशागत संरचनाको विकासलाई उत्प्रेरित गर्नेछ । स्थानीय स्रोतहरू नै प्रयोग गरी दीर्घकालीन न्यायिक संरचना निर्माण गर्न सकिने सम्भावना प्रबल हुन्छ ।

तीन तहका सरकारबीचको न्यायिक समन्वय अभ्यासको सुदृढीकरणः स्थानीय अदालतको स्थापना भएपछि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच न्यायसम्बन्धी अधिकार, कार्यविधि र पुनरावेदन प्रक्रिया जस्ता विषयमा व्यवहारिक समन्वय आवश्यक हुनेछ । यसले तीनै तहका बीच परामर्श, तालमेल र संरचनागत सम्बन्ध सुदृढ गर्न मद्दत पुऱ्याउनेछ, जसले न्याय प्रणालीको एकरूपता र प्रभावकारिता बढाउनेछ ।

सम्भावनाका क्षेत्रहरू

स्थानीय अदालत ऐन निर्माणको सम्भावनाः संघीय सरकारले स्थानीय अदालत गठन र कार्य प्रक्रियासहितको ऐन ल्याएर स्थानीय तहमा न्यायिक संरचना स्थापनाको विधि स्पष्ट गर्नसक्छ । उक्त ऐनले स्थानीय अदालतको संरचना, पदपूर्ति, क्षेत्राधिकार, कार्यविधि, पुनरावेदन प्रक्रिया, आचारसंहिता र अनुशासन प्रणालीको विस्तृत व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउनु आवश्यक छ । यसले संविधानमा उल्लेख भएको, तर हालसम्म लागू नभएको व्यवस्थालाई संस्थागत आधार दिनेछ ।

प्रादेशिक कानूनी सहयोग परिषद् स्थापनाः प्रदेश सरकारले आफ्नो क्षेत्रभित्र कानूनी सहायता परिषद् गठन गरेर स्थानीय अदालतको कार्यसम्पादनलाई सहयोग र प्रवर्द्धन गर्न सक्नेछ । परिषद्ले आवश्यक कानूनी तालिम, स्रोत व्यवस्थापन, अनुगमन, कानूनी सल्लाह तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्ने माध्यम बन्नसक्छ । यसले प्रदेश र स्थानीय तहबीच न्यायिक सहकार्यलाई मजबुत पार्नेछ ।

सूचना प्रविधिको उपयोगमार्फत आधुनिकताः सूचना व्यवस्थापन प्रणाली, भर्चुअल सुनुवाइ, अनलाइन अभिलेखन जस्ता सूचना प्रविधिहरूको प्रयोगबाट स्थानीय अदालतहरूलाई आधुनिक र व्यवस्थित बनाउन सकिन्छ । प्रविधिको समुचित उपयोगले न्याय प्रक्रिया छिटो, पारदर्शी र नागरिकमैत्री बन्नेछ, जसले नागरिकहरूका लागि पनि सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ ।

नागरिक सहभागिता र न्यायमा विश्वास निर्माणः यदि स्थानीय अदालतमा राजनीतिक रूपमा स्वतन्त्र, जनप्रतिनिधिबाट नभई कानूनी योग्यता भएका न्यायिक अधिकृतहरूबाट सञ्चालन भयो भने न्याय सम्पादनमा निष्पक्षताको अनुभूति हुने सम्भावना धेरै हुन्छ । यसले स्थानीय तहमा न्यायप्रतिको विश्वास बढाउँछ, कानूनी सचेतना फैलाउँछ र समावेशी सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्दछ, जसले सामाजिक न्यायलाई व्यवहारमा स्थापित गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ ।

निष्कर्ष

नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई स्थानीय अदालत स्थापनाको स्पष्ट अधिकार प्रदान गरे पनि व्यवहारमा यो कार्यान्वयन हुन सकेको छैन, तर स्थानीय अदालतको अवधारणालाई व्यवहारमा ल्याउनु संघीयताको सार्थक कार्यान्वयन र नागरिकहरूको न्यायमा पहुँच विस्तार गर्ने दिशातर्फको महत्वपूर्ण पहल हुनसक्छ । विभिन्न सामाजिक, सांस्कृतिक र भौगोलिक पृष्ठभूमिका नागरिकहरूलाई आफ्नै स्थानमै न्याय उपलब्ध गराउनु केवल सेवा प्रवाहको प्रश्नमात्र होइन, समावेशी शासनको व्यवहारिक अभ्यास पनि हो । यसले संविधानमा समेटिएका अधिकार हरूको उपयोग, स्थानीय सन्दर्भअनुकूल न्याय प्रवाह र न्याय क्षेत्रको विकेन्द्रीकरणमा बल पुऱ्याउँछ ।

हाल न्यायिक समिति नै स्थानीय तहमा विवाद समाधानको एकमात्र संयन्त्रको रूपमा कार्यरत छ । यदि न्यायिक समितिलाई संरचनागत सुधार, कार्यविधिमा एकरूपता, स्रोतसाधनको पर्याप्तता, आवश्यक तालिम र जवाफदेहितालगायतका पक्षहरूमा थप व्यवस्थित बनाइएको खण्डमा स्थानीय अदालत गठनलाई समेत आधार तयार हुन्छ । न्यायिक समितिले न्यायिक कार्यको व्यवहारिक अनुभव, संस्थागत संयन्त्र र जनविश्वास तयार गरिरहेको छ, जसले गर्दा आगामी दिनमा स्थानीय अदालत स्थापनाको मार्ग सहज, स्वीकार्य र प्रभावकारी बन्नेछ । त्यसैले न्यायिक समितिको सुदृढीकरणलाई स्थानीय अदालत गठनका लागि रणनीतिक पूर्वाधारको रूपमा लिन आवश्यक छ ।

स्थानीय अदालत गठन गर्न संघीय सरकारले स्पष्ट स्थानीय अदालत गठन र कार्यसञ्चालनसम्बन्धी ऐननिर्माण गरेर अदालतको संरचना, जनशक्तिको पदपूर्ति, क्षेत्राधिकार, पुनरावेदन प्रक्रिया, अनुशासन र आचारसंहिता जस्ता विषयहरू स्पष्ट गर्न जरुरी छ । प्रदेश सरकारले कानूनी सहायता परिषद् स्थापना गरी स्थानीय तहका अदालतका लागि तालिम, स्रोतसाधनको व्यवस्थापन र अनुगमनलाई सहजीकरण गर्नसक्छ। सूचना प्रविधिको प्रयोगमार्फत ई-फाइलिङ, भर्चुअल सुनुवाइ र अनलाइन अभिलेखन प्रणाली जस्ता नवीन अभ्यासले स्थानीय अदालतलाई नागरिकमैत्री र पारदर्शी बनाउन मद्दत गर्नेछ । यी सम्भावनाहरूको समुचित उपयोगले नेपालको न्याय प्रणालीलाई न्यायिक, समावेशी र संघीय शासनअनुकूल दिशातर्फ अघि बढाउन सकिन्छ ।

नेपालप्रेसबाट साभार ।

a;f0F/f0n}

बसाइँ सरेका छन् ।

स्थानीय कृष्णप्रसाद पौडेलले बर्सेनि हुने आगलागीका कारण भण्डाराको बस्ती उठेको बताउनुहुन्छ । 'वरिपरि जङ्गल बढिरहेको छ । हिउँदमा बर्सेनि आगलागी हुन्छ' पौडेलले भन्नुभयो, 'बर्सेनि आगलागी हुँदा बस्ती जोखिममा पर्छ । आगलागीकै कारण बस्ती छाडेर सहरबजार बसाइ सर्ने क्रम बढेकाले बस्ती रित्तिँदै गयो ।' पहिले स्थानीयहरू मिलेर घाँस, दाउरा फाँड्ने गरेपछि अहिले सङ्ख्या घट्दा वनजङ्गल फाँड्न नसक्दा आगलागीको जोखिम बढ्दो रहेको उहाँको भनाइ छ ।

बसाइसराइकै कारण विद्यार्थी नभएपछि भण्डाराको सिद्धिगणेश प्राथमिक विद्यालय विद्यालयलाई जैमिनी नगरपालिकाले बन्द गरेको छ । 'हामीले दुःख गरेर पहरो काटेर २०४६ सालमा विद्यालय स्थापना गरेका थियौँ' स्थानीय पाध्याले भन्नुभयो, 'अहिले पढ्ने बालबच्चा नहुँदा विद्यालय बन्द भयो । दुःख लागेको छ ।'

गाउँमा काम गरेर खाना गाह्रो हुने र सहरमा किनेर खाना सहज हुँदा बसाइसराइ भएको उहाँको बुझाइ छ । जैमिनी नगरपालिका वडा १ बाट पछिल्लो दुई वर्षमा ४२ घरका १५७ जनाले बसाइसराइ गरेको वडाध्यक्ष आचार्यले बताउनुभयो । उहाँले गाउँमा स्थानीयलाई राख्न कृषि क्षेत्रमा काम गरे पनि रोक्न नसकिएको बताउनुहुन्छ ।

'हामीले बसाइसराइ कम गर्न कृषि कार्यक्रमसहित खानेपानी, सडक लगायतमा बजेट विनियोजित गरेर काम गरेका छौँ' उहाँले भन्नुभयो, 'सडक निर्माणपछि झन बसाइसर्ने क्रम बढ्दो छ ।' वडा १ ले 'शेरा जाउँ, केरा खाउँ' योजनाअनुरूप सबै टोल, बस्तीमा केराखेती गर्न अनुदान प्रदान, तरकारी उत्पादनका लागि बिउ वितरण गर्दै आएको छ ।

जैमिनीमा बसाइसराइ बढ्नुमा बाँदर आतङ्का कारण रहेको स्थानीय बताउँछन् । 'बाँदर आतङ्क नै फैलिएको छ' स्थानीय खगराज पौडेलले भन्नुभयो, 'बाँदरले उब्जनी नहुँदै अन्नबालीमा क्षति गर्छ । खर्च गरेर लगाएको खेतीबाली भित्र्याउन नपाउँदा के खाने ?'

बसाइसराइका कारण अहिले गाउँका खेतीयोग्य जग्गाहरू जङ्गलको रूपमा परिणत हुँदै गएको पौडेलको भनाइ छ । 'गाउँ छाडेर सहर भाडामा बसेका छन् भने किनेर खाद्यान्न खाएका छन् । यता, गाउँमा अन्न उत्पादन हुने खेतबारी बाँझै हुँदा जङ्गलमा परिणत हुँदैछन्' उहाँले भन्नुभयो ।

/]zsf

वितरण गरिएको हो कृषि तथा पशुविकासमा आधारित साना किसान तथा युवा उद्यमशिलता विकास कार्यक्रमका संयोजक चुडामणि उपाध्याले जानकारी दिनुभयो ।

कार्यक्रममा बोल्दै काठेखोला गाउँपालिकाका अध्यक्ष राजु थापाले पालिकाले पूर्वाधारभन्दा समावेशी विकासमा जोड दिएको धारणा व्यक्त गर्दै चुल्होचौकोमा सिमित महिलालाई उद्यम व्यवसायमा जोडेर आर्थिक रुपमा सम्पन्न गराउने लक्ष्य बताउनुभयो । 'सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा पछि पारिएका महिलालाई मुल धारमा ल्याउन सिपमुलक तालिम प्रदान गरी पेशा व्यवसायमा जोड्ने हाम्रो लक्ष्य छ' थापाले भन्नुभयो । पालिकाले नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बनाउने तयारी गरिरहेकाले आफ्ना माग पालिकामा जानकारी गराए लक्षित वर्गको क्षेत्रमा कार्यक्रम बनाएर बजेट विनियोजन समेत गरिने थापाले प्रतिवद्वता जनाउनुभएको छ ।

कृषि र पशुपालको क्षेत्रमा आवद्व किसानलाई प्रोत्साहनको लागि उत्पादनमा गाउँपालिकाले अनुदान दिँदै आएको चर्चा गर्दै थापाले विशेष गरी बाखापालनमा जोडिएर आत्मनिर्भरको बाटो खोजिरहेका महिला समूहका उत्पादनलाई बजारीकरणमा पनि साथ दिने बचन दिनुभएको छ । बाखापालनको क्षेत्रमा महिलाले देखाएको सक्रियतालाई थापाले प्रशंसा गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा हेफर इन्टरनेशल नेपालका भरतपुर कलस्टरका कार्यक्रम व्यवस्थापक कृष्ण बहादुर कट्टेलले रेशका महिला समूहले बाखापालन र कृषिको क्षेत्रमा गरेका गतिविधिले महिला सशक्तिकरणको क्षेत्रमा सकारात्मक सन्देश प्रवाह गरेको बताउनुभयो। महिलालाई आर्थिक र सामाजिक रुपमा सशक्त बनाउन हेफर सधैं हातेमालो गर्न तयार रहेको बताउँदै कट्टेलले ग्रामिण क्षेत्रको विकासका लागि पनि महिला उत्पादनमा जोडिन आवश्यक रहेको बताउनुभयो । बिवाईसी बागलुङका अध्यक्ष तोयानाथ गौतमले बाखा उपहार कार्यक्रमले महिलालाई आर्थिक रुपमा सम्पन्न बनाउनुका साथै सामाजिक क्षेत्रमा पनि क्रियाशिल बनाउन प्रभावकारी भूमिका खेल्ने धारणा व्यक्त गर्नुभयो । कार्यक्रम रेश साना किसान सहकारी, संघर्षशिल, शुभलक्ष्मी र उद्यमी स्वाभलम्बी महिला समूहले आयोजना गरेका हुन् ।

bf]; {]cfbz{

र दोस्रो हाफको १६ औं मिनेटमा गोल गरेभने आषिकले पहिलो हाफको २० औं मिनेमा गोल गरे ।

चौथो दिन आइतबार सेमीफाइनल प्रवेशका लागि गरिमाले न्यु एभरेष्ट एकेडेमी 'बि', आदर्श विद्यामन्दिर 'निलो'ले न्यु एभरेष्ट एकेडेमी 'ए', चिल्ड्रेन लाइफले प्रिसियस एकेडेमी र गुराँसले सनराइजको सामना गर्ने आयोजक आदर्श विद्यामन्दिर स्पोर्टस् क्लबका अध्यक्ष राजेश केसीले जानकारी दिनुभयो । प्रतियोगिताको छात्रातर्फ भने फाइनल प्रवेशका लागि सोमबार न्यु ओयसिसले रुद्रेपिपल मावि र आयोजक आदर्श विद्यामन्दिरले चिल्ड्रेन लाइफसंग प्रतिष्पर्धा गर्ने छन् ।

प्रतियोगितामा छात्रतर्फको विजेता टोलीले नगद ७५ हजार ट्रफी, मेडल र प्रमाणपत्र, उपविजेताले नगद ३७ हजार ५ सयसहित मेडल र प्रमाण पत्र प्राप्त गर्ने छ । यस्तै, छात्रा तर्फको विजेता टोलीले नगद ३० हजार ट्रफी, मेडल र प्रमाणपत्र, उपविजेताले नगद १५ हजार रुपियाँसहित मेडल र प्रमाण पत्र प्राप्त गर्ने छन् ।

बागलुङ नगरपालिका-१ बाङ्गेचौर खेलमैदानमा जारी प्रतियोगिताको फाइनल खेल जेठ २० गते हुने अध्यक्ष केसीले बताउनुभयो ।

cuh ; ⊞-----------

गरेको उहाँले स्मरण गर्नुभयो । 'गाउँतिर काम परेर जाँदा त्यहाँको समाचार लेखेर चिठी रजिष्टर गरेर हुलाकबाट समाचार लेखेर पठाउँथे,' उहाँले भन्नुभयो,'अहिले जस्तो बार दिन उल्लेख गरेर समाचार लेख्ने चलन थिएन । त्यो बेलामा हालै भनेर लेखिन्थ्यो । किनकी समाचार पुग्नकै लागि हप्ता दश दिन लाग्थ्यो । छापिएर आउँदा उत्तिकै समय लाग्थ्यो । हालै भनेपछि ताजा समाचार हुन्थ्यो ।'

रेग्मीले मुस्ताङ घुम्न आएको जापानी प्रोफेसरले जापान सरकारलाई अनुरोध गरेपछि यस क्षेत्रमा टेलिफोनको सञ्चालनमा आएको सुनाउनुभयो । 'त्यो बेलामा मुस्ताङ घुम्न आएको पर्यटकलाई लेक लागेर विसन्चो भएपछि उद्धारका लागि जापानी राजदुतावासलाई खबर गर्नुपर्ने जोमसोम पुग्न माथि टाढा भएछ, तल गलेश्वरमा प्रहरीको सञ्चार सेटबाट जापान एमबीसीलाई खबर गरेपछि पर्यटकको उद्धार भयो । त्यो बेला त्यहाँ आएका जापानी प्रोफेसरलाई यहाँ टेलिफोन चाहिन्छ भन्ने लागेपछि उनले जापान एमबीसी र त्यहाँका सरकारसंग कुरा गरेपछि पहिलो पटक जापानको सहयोगमा यस क्षेत्रमा टेलिफोन आएको थियो' उहाँले भन्नुभयो ।

अ ा प ५ ु ल े पत्रकारिता गर्दासम्म टेलिप्रिन्टर र टेलिफोनसम्म आएको उहाँले सुनाउनुभयो । 'अहिले यो कार्यक्रम भैरहँदा यहीबाट समाचार दिन सकिने भएको छ, मैले काम गर्दासम्म टेलिफोन र टेलिप्रिन्टर आएको थियो । मैले रेडियो नेपालमा पनि टेलिफोनबाट समाचार पठाउँथे,' रेग्मीले भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाल प्रेस युनियनका केन्द्रीय परामर्श समिति सदस्य एवं बागलुङका पूर्वअध्यक्ष जगन्नाथ आचार्यले २०५५/५६ सालमा आफुहरुले गलेश्वर मन्दिरमा भएको हिनामिनाको समाचार लेख्दा सत्ता र शक्तिको आडमा आठ महिनासम्म तारिक बोकेर दुई रुपैयाँ जरिवाना तिरेको अनुभव सुनाउनुभयो । 'गलेश्वर मन्दिरका अध्यक्ष त्यो बेलाका मन्त्रीको आडमा रजगज गरेर बसेका मान्छे थिएँ, हामीले म्याग्दीमा पत्रिकाको ग्राहक बनाउन जाँदा कुरा सुनेपछि खोज्दा गडबडी भएको भेट्यौं समाचार लेख्यौं । त्यस बापत हामीले तारिक थाम्ने र जरिवाना तिर्ने पनि गर्नुपऱ्यो,' उहाँले भन्नुभयो ।

पत्रकारिता पेशा आफैमा कठिन र संघर्षपूर्ण रहेको उहाँले सुनाउनुभयो । 'अहिले कता कता व्यवस्था विरोधी गतिविधिहरु पनि भैरहेका छन्, यो परिवर्तनका लागि धेरैले बलिदान गरेका छन्, पञ्चायतको पालामा हामीले पञ्चायती व्यवस्था अमर रहोस् भनेर नारा नलेखेको भरमा जेल जानुपर्ने अवस्थासम्म आउँथे,' उहाँ भन्नुहुन्छ,'प्रेस स्वतन्त्रता नागरिक अधिकारका लागि अहिलेका व्यवस्था आएको हो । अहिले लेख्न बोल्न स्वतन्त्रता छ । त्यो बेला थिएन ।'

उहाँले प्रजातान्त्रिक आन्दोलन अगाडि बढेसंगै बागलुङमा पत्रकारिताको विकास भएको स्मरण गर्नुभयो । '२००७ सालमा प्रजातन्त्रको स्थापना भएपछि सही बाटो भन्ने धौलागिरिकै पहिलो पत्रिका निस्कीयो, २०४६ सालमा प्रजातन्त्रको पुनस्थापनापछि पत्रिकाहरु खुल्ने चलन बढे । त्यो बेलामा राजनीतिक आस्था र विचारका आधारमा पनि पत्रिकाहरु खुल्थे,' उहाँले भन्नुभयो,'त्यो बेला पोखरामा पत्रिकाता छपाउनुपर्थ्यो । कुनै शब्द गलती भयो भने रातभरी बसेर कलमले सच्याएर बजार पठाउँथ्यौं ।'

प्रज्ञा प्रतिष्ठान नेपालका पूर्व प्राज्ञ सदस्य प्रेम छोटाले आफुले बागलुङमा पत्रकारिता नगरे पनि इतिहास आफुले संकलन गरेर राखेको बताउनुभयो । 'म साहित्यको विद्यार्थी हुँ, अध्ययन अनुसन्धान मेरो रुचीको विषय भएकाले गर्दा पनि म आफु पत्रकार नभए पनि मैले यहाँका पत्रकारिताको इतिहास अभिलेख गरेको छु,' उहाँले भन्नुभयो,'२००८ साल असोज १५ गते बागलुङमा धौलागिरिकै पहिलो हस्तलिखित पत्रिका सहीबाटो प्रकासित भएका थियो । त्यसपछि प्रकाशित भएका अन्य पत्रिकाहरु सबैको पहिलो अंकलाई जस्ताको त्यस्तै अभिलेख गरेको छु ।' छोटाले संकलन गरेको धौलागिरिको ६ दशकीय पत्रकारिता विषयक संकलनका किताब प्रकाशित भएको छ ।

उहाँले पत्रकारिताले लुकेका र लुकाईएको कुराहरु उजागर गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । 'जहाँ गलत हुन्छ त्यहाँ पत्रकारिताले प्रहार गर्नुपर्छ,' उहाँले भन्नुभयो,'यहाँहरुले पनि त्यसलाई ध्यान दिनुहोला । पत्रकारिताको विषयमा म भन्दा यहाँहरु नै जानकार हुनुहुन्छ ।'

अग्रजसंगको संवाद शृङ्खलालाई निरन्तरता दिने नेपाल प्रेस युनियन बागलुङका अध्यक्ष संगम घर्तीमगरले बताउनुभयो । 'हामीले यो सुरुवात गरेका छौं, कम्तीमा ६० को दशक अगाडि बागलुङमा पत्रकारिता गरेको सबैसंग हामीले यो कार्यक्रम गर्ने योजना बनाएका छौं । आगामी दिनमा पनि यसलाई निरन्तरता दिन्छौं' उहाँले भन्नुभयो । अग्रजको अनुभवले पत्रकारितामा अगाडि बढ्नका लागि थप प्रेरणा मिल्ने विश्वासका साथ कार्यक्रमको आयोजना गरिएको उहाँले बताउनुभयो ।

विरामी अभिभावकलाई शिक्षक र विद्यार्थीको सहयोग

बागलुङ – बागलुङको चिल्ड्रेन लाईफ इङ्गलिस बोर्डिङ स्कुलले विरामी अभिभावकलाई उपचारको लागि आर्थिक सहयोग गरेको छ । म्याग्दीको बेनी नगरपालिका-३ डाडाखानी घरभै बागलुङ वस्ने देव बहादुर छन्त्यालको उपचारको लागि स्कुलले गतबुधबार आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराएको हो ।

विद्यालयका प्रिन्सिपल नवराज श्रेष्ठ श्रेष्ठले देव बहादुर छन्त्यालकी श्रीमती सुशिला छन्त्याल र छोरी सचिना छन्त्याललाई एक लाख २६ हजार सात सय पाँच रुपैयाँ सहयोग हस्तान्तरण गर्नुभएको थियो । ४६ वर्षिय छन्त्यालले सुगरको कारण देव्रे खुट्टा गुमाई सकेका छन्भने मुटु र मिर्गौलाका समेत विरामी छन् ।

घ र परिवारको आर्थिक अवस्था कमजोर भएकोले उपचारमा समस्या भएको देव बहादुरकी श्रीमती शुसिला छन्त्यालले बताउनुभयो । उहाँले सुगरको कारण देव्रे खुट्टा गुमाइसकेको देव बहादुरलाई हिडडुलमा समस्या हुनुका साथै मुटु र मिर्गौलामा समेत समस्या रहेकोले उपचारको लागि धेरै रकम लाग्ने र घरको अवस्था कमजोर भएकोले उपचारमा समस्या भइरहेको बताउनुभयो । सहयोगको लागि शुसिलाले सहयोगको आव्हान गर्नुभएको छ ।

स्कुलका प्रिन्सिपल नवराज श्रेष्ठले छन्त्यालको परिवारको आर्थिक अवस्था कमजोर भएकोले उपचारमा सहयोग पुऱ्याउन विद्यार्थी र शिक्षकहरुबाट सहयोग संकलन गरेर हस्तान्तरण गरिएको बताउनुभयो । चिल्ड्रेन लाइफ इङ्लिस बोर्डिङ स्कुलले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थापनाकालदेखि मानविय र सामाजिक क्षेत्रहरुमा सहयोग गर्दै आइरहेको प्रिन्सिपल श्रेष्ठले बताउनुभयो ।

छन्यालकी जेठी छोरी सलिना छन्त्यालले चिल्ड्रेन लाइफबाट एसईई दिएकी छिन्भने कान्छी सजिना छन्त्याल कक्षा ८ मा अध्ययनरत छिन् । कान्छी छोरी सजिना एन्सवर नेपालद्वारा प्रायोजित अन्तराष्ट्रिय छात्रवृत्तिको लागि छनोट भएकाले आगामी अध्ययनको लागि पूर्ण छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने बताउनुभयो । जेठी सलिनालाई चिल्ड्रेन लाइफले निःशुल्क अध्यापन गराउने प्रिन्सिपल श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो ।

æn]Ës lx+f cGTo u/f} ;dfgtf / ;Ddfgsf] ;dfhjgfpF
xfdL ;⊞ldn]/ ef]nsf]k':tfsf nflu lx+f dQm ;dfh jgfpF.Æ

s]tkf0 n]Ës lx+f, 3/]h'lx+f, of}ghGo lx+f, afn bJo{xf/ jf hj/h:tL s/0fL h:tf lx+fsf]lzsf/ xg'ePsf]5 < ckdfg, lx+f lj?4 cfjfh p7fpg'xf];\ cfhsf]dfg}tf ef] nLsf]k5'tf]gxf];\. xfdL ;⊞ldn]/ ef]nsf]k':tfsf nflu lx+f dQm ;dfh agfpF. lx+f ;xg'xf]0g–cfjfh p7fpg'xf];\. tkf0{sf] ;xof]usf]nflu **ocmc** tkf0{sf] ;fydf 5 .

xfd| ;]jfx?M–
!_ lgMzNs :jf:Yo pkrf/
@_ dfgl;s k/fd;{
#_ sfg'gL ;xfotf tyf ;xsfo{
$_ k|x/L tyf Goflos ;xsfo{
%_ z'lIft cfjf; ;]jf ;xsfo{
^_ kg:yfkgfdf ;xof]u

;Dks{gDj/M
)^*–%@)&&^ – c:ktfndf cfwfl/t Ps4f/ ;s6 Joj:yfkg s]Gb|-OCMC_ sfof{no ;dodf
)^*%@)(&* – dlxnf tyf afnaflnsf sfof{no
!!$% – dlxnf x]knfOg
!)) – k|x/L

अनुरोधकः

अस्पतालमा आधारित एकद्धार संकट व्यवस्थापन केन्द्र (OCMC)
धौलागिरी प्रादेशिक अस्पताल, बागलुङ

चितुवाबाट जोगिने सम्बन्धी जनहितमा जारी जरुरी सूचना !

dfgj a:tLdf lrt'jf k|j]z u/L ljz]if u/L afnaflnsfnf0{cfqmd0f u/L 3f0t]agfpg]Pj+dfg|;Ddsf bMvb 36gfx? ljutdf 36L/x]sf 5g\. o;/L lrt'jfsf]cfqmd0faf6 xg]hgwg / 3/kfn'jf kz'sf] Iflt aif{gL a9bf]qmddf b]vPsf]h] jGohGt'sf]cfqmd0faf6 aRgsf]nflu ;fjwfg xf}cf}+ o; lsl;dsf 36gfaf6 aRgsf]nflu cf^gf afafgfLx?nf0{;fE laxfgsf] ;dodf 3/aflx/ lg:sg glbg] lg:sg}kg{ePdf cleefjssf] ;fydf ;'/llft eP/ lg:sf}+ cf^gf]a:tL glhs}lrt'jf b]vPsf]jf a:tLdf k|j]z u/]sf]hfgsf/L k|Kt ePdf glhs}sf] ;'/Iff lgsfo jf jg sfof{nodf hfgsf/L lbg] t/ lrt'jfnf0{sg}klg tl/sfn] lh:sfpg]sfo{gu/f}+

गण्डकी प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
पोखरा, नेपाल